

Lausunto

Eva Ahlströmin tie 8

Asiointikunta Pori	Hakemuksen vaihe Hakemus jätetty
Kiinteistötunnus 609-464-1-713	Hakemus jätetty 01.10.2025
Asiointitunnus LP-609-2025-00927	Käsittelijä Hannukainen Sofia
Hankkeen osoite Eva Ahlströmin tie 8	Hakija Porin kaupunki
Toimenpiteet Purkamislupa (rakennuksen purkaminen)	

Lausunto

Lausunnon pyyntöpäivä 06.10.2025	Kuvaus Museon lausunto
Lausunnon antopäivä 17.10.2025	Lausunnon antaja Olli Joukio
Lausuntoteksti Noormarkussa Eva Ahlströmin sairaalan alueeseen kuuluva nk. Lääkärilän rantasauna on valmistunut mitä ilmeisimmin 1900-luvun alkupuolella, betoniperustasta päätellen mahdollisesti 1930-40-luvulla. Rakennus sijoittuu maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön "Eva Ahlströmin sairaala" (Satakunnan rakennusperintö 2023). Kiinteistö myös rajautuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön "Noormarkun ruukin ja Ahlström-yhtiön rakennukset" (RKY 2009). Nämä alueet on osoitettu voimassa olevassa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2	

(2019) sekä luonnosvaiheessa olevassa Satakunnan maakuntakaava 2050:ssä. Alueella on voimassa Noormarkun-Toukarin osayleiskaava (2015), jossa sairaala-alueeseen kohdistuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä osoittava aluemarkinta ma: ”Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on edistettävä kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Aluetta koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Alueet on numeroitu ja yksilöity osayleiskaavan selostuksessa. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoitteluun, mittakaavaan ja materiaalivalintoihin.”

Osayleiskaavassa Eva Ahlströmin sairaalalle on osoitettu lisäksi suojelumerkintä, johon liittyy kaavamääräys: ”SUOJELTU RAKENNUS JA PIHAPIIRI. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai kyläkuvan kannalta arvokas rakennus ja pihapiiri, joka tulee maankäyttö- ja rakennuslain 41 §:n 2 momentin mukaan säilyttää. Suojeltavassa rakennuksessa suoritettavien toimenpiteiden ja pihapiirin uudisrakentamisen ratkaisujen tulee olla sellaisia, että rakennusten ja pihapiirin erityiset arvot säilyvät. Merkittävistä toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Kohteet on numeroitu ja yksilöity osayleiskaavan selostuksessa ja jaoteltu kahteen luokkaan säilyneisyyden ja merkityksen perusteella.” Alueen kulttuuriympäristön suojelun kannalta vuodelta 1982 oleva asemakaava on vanhentunut.

Betoniperustainen ja hirsirunkoinen rakennus on säilynyt alkuperäisiltä ominaispiirteiltään ulkoisesti pääosin hyvin, joskin päässyt viime vuosina pahasti rapistumaan. Rakennus kaipasi kunnostusta jo vuonna 2010, jolloin alueella toteutettiin rakennusinventointi osayleiskaavan lähtötiedoiksi. Satakunnan Museon edustajien käydessä paikalla 6.10.2025 rakennuksen ikkunoita oli rikottu ja sisätilat purettu käytännössä runkoon. Myös rakennuksen sementtitiilivesikate oli huonossa kunnossa ja vuotanut läpi. Joen varsi oli myös rehevöitynyt, mikä oli vaikuttanut heikentävästi myös rakennuksen maisemalliseen asemaan.

Vanhan saunan korjausaste tulisi nousemaan hyvin korkeaksi ja rakennuksesta tulisi jäämään jäljelle ainoastaan hirsirunko. Rakennukselle ei ole myöskään osoitettavissa realistista käyttöä. Nykytilanteen jatkuessa saattaisi olla vaarana koko rakennuksen kaatuminen jokeen. Näihin seikkoihin vedoten museo ei näe estettä rakennuksen purkamiselle ja käytettävien osien, kuten hirsirungon mahdolliseen myymiseen/kierrättämiseen. Museo huomauttaa, että vaikka joen varsi on viime vuosina paikoin rehevöitynyt, sijoittuu rakennuspaikka erittäin näkyvälle paikalle arvokkaassa kulttuuriympäristössä. Tämän vuoksi on kiinnitettävä huomiota, että rakennuspaikalle ei jää purkamisen jälkeen maisemavauriota, vaan alue siistitään.

Olli Joukio

Satakunnan Museo	
Lausuntotieto lausunto	Liitteet 0 kpl